

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului :</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr. „ „ „ „ pe 1/2 an. 2 „ 50 „ „ România și străinătate pe an . . . 14 franci „ „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondințele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	--	---

Cuprinsul : Învitare de Abonament. — Ordinațiune consistorială. — Anul nou. — Ciril, Metodie și adevărul ortodoxiei. (Continuare). — Igienă. — Mulțămită publică. — Varietăți. — Bibliografie. — Posta Redacțiunii. — Concursuri.

Invitare de Abonament

la
„Foaia diecesană“.

Mulțămind tuturor pentru binevoitoriul sucurs material și spiritual, ce l-au dat pîn'acum întru susținerea acestei foi, îi rugăm totdeodată ca și pe viitoriu să ne sprijinească întreprinderea noastră, cu atât mai vîrtos, pentru-că această foaie are o misiune mai înaltă culturală și amume, înaintarea intereselor noastre bisericești și școlare.

Deschidem deci un nou abonament pe anul 1890. cu prețurile de pîn'aci și adecă:

pe un an întreg 5 fl.
pe jumătate de an 2 fl. 50 cr.

Rugăm mai departe pe on. public de a trimite cât mai curînd prețul abonamentului folosindu-se, spre mai mare înlesnire, de mandate postale, pe care să fie scris limpede numele on. abonenți și posta ultimă.

Nr. șc. 619. 1889.

Cătră Onoratele Oficii protopresviterale!

Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și de învățămîntul public cu intimatul din 4 Noemvrie a. c. Nr. 48967. ne face cunoscut, cumcă în multe comune se află edificii erariale pentru cărcime, care din incidentul rescumpărării regalelor devenind de prisos, se vind la licitație și se pot cumpăra spre

scopul școalelor noastre confesionale acolo, unde comuna bisericească n'are edificiu școlarîu corespunzătoru recerînțelor legii.

În urmarea aceasta On. Oficii ppviterale primesc însărcinarea, de a aduce aceasta la cunoștința tuturor comitetelor parohiale din tractul lor, cu scop ca acolo, unde lipsesce edificiul școlarîu corespunzătoru legii, și se vinde vre un edificiu erarial, să-l cumpere pe seama școalei; dar să fie cu băgare de seamă ca edificiul să fie destul de mare, ca să se poată adapta spre scopul școalei; adecă să se poată din el face o sală de învățămînt, carea să fie corespunzătoare planului pentru zidirea școalelor, și să mai fie și de locuință pentru învățătorîu cel puțin doaze chilii și cină.

Mai departe, edificiul să fie în stare bună și cu preț potrivit.

Despre astfelu de cumpărări — încât eartă timpul — comitetele parohiale să facă aretare prealabilă la On. Oficiu ppviteral, carele apoi va relaționa îndată Consistoriului.

În fine, la caz de lipsă, pentru mijlocirea și înlesnirea cumpărării de astfelu de edificii erariale, On. Oficii ppviterale se vor adresa cătră Magnificențiile lor Domnii Inspectori școlari regesci, cari, conform suslăudatului intimat ministerial, vor binevoi a le da tot putinciosul sprijin.

Caransebeș, în 27 Decemvrie 1889.

Episcopul diecesan

Nicolae Popea, m. p.

Caransebeș, în 30 Decembrie 1889.

Anul acesta, carele cu ziua de mâne trece în neagra vecinicie, a fost pentru fii diecesii noastre unul dintre cei mai însemnați dela înființarea episcopiei Caransebeșului încoaci.

În anul acesta s'a întâmplat schimbarea, carea după firea lucrurilor era inevitabilă, dar al cărei timp, după ordinea eternă a lumii, era în mâna providinței divine.

Și dacă ne-am întristat, când Ceresul Părinte a chemat la sine pe păstorul cel bun, carele în decurs de 23 de ani și jumătate a păstorit cu dragoste și cu bunăvoință turma cea cuvântătoare a bisericii noastre; și dacă poziția noastră a fost nesigură, dacă luptele noastre în decursul veduvei scaunului episcopesc au fost grele și îndelungi: apoi pentru tăria noastră sufletească, pentru perseveranța noastră în luptă, pentru credința noastră neclătită și neînfrântă, în fine pentru solidaritatea noastră cea esemplară, am fost înzecit respăliți din bunăvoința lui Dzeu, făcându-ne părtași unei fericiri, la carea pe la începutul luptelor noastre nici nu cutezam a ne gândi.

Așa este, în decursul acestui an am câștigat un nou arhipăstoriu, al cărui nume singur este un program, al cărui nume a resonat cu bucurie în inimile tuturor celor bineșimțitori. Și l-am câștigat din îndurarea lui Dumnezeu, prin harnicia noastră a fiilor diecesii, și prin bunăvoința altor marimoși factori.

Dar dacă am ajuns cu grele lupte la această fericire, să nu uităm că aceasta carăși numai cu mare și cu neadormită îngrijire se poate păstra.

Cu venirea Prea Sântiei Sele Părintelui Episcop, *Nicolae Popea*, începe o nouă eră, de bun augur, în diecesa noastră a Caransebeșului și este detorința noastră a tuturor de a exploata această eră cât mai mult, întru desvoltarea morală și materială a bisericii noastre, după carea insetează de timp îndelungat.

Drept aceea să ne aretăm vrednicii de viitoriul, carele ne suride mai blând, să îngropăm cu anul cel vechiu ori ce slăbiciune, ori ce patimă de care am fi suferind, și *îmbrăcați în vestmânt nou, intrarmați cu armele virtuții să trecem în anul cel nou, care la toți să ne fie de noroc!*

„Ciril, Metodie și adevărul ortodoxiei.“

Recensiune de presbiterul Trifon Militariu.

(Continuare din Nr. 51).

Observ încă, că fie înțeles acele sinoade Tolodane ce vor fi voit, autoritatea unor sinoade atât de mici dispăre înaintea autorității sinoadelor ecumenice, cari au conservat neștirbit textul simbolului Niceo-Constantinopolitan.

Trecem acum la sinodul din Aquisgranum convocat de împăratul Carol cel Mare în luna lui Noiembrie a anului 809. Și la actele acestui sinod se provoacă *filioquistii* și eu nu știu pentru ce, deoarece și acest sinod combate și reproabă tocmai adausul *filioque*, precum vom vedea îndată. Nisce monachi franceși în călătoria lor la locurile sante au cetit în bisericile din Palestina simbolul cu adausul spaniol și dela *Fiuul*. Inovarea aceasta condamnată îndată decătră resăriteni au iritat spiritele în Palestina, precum vedem din epistola gravaminală a monachului ierusalimitean Leo adresată Papei Leone al III. Înțelegând despre acestea și Carol cel Mare, au convocat îndată sinodul Aquisgranian.

Actele acestui sinod n'au ajuns în întregitatea lor până în zilele noastre, și așa nu știm toate ce s'au petrecut în acest sinod. Din ceea ce ni-au păstrat cronicarii franceși vedem, că Carol cel Mare și-a dat toate silințele, ca învățătura aceasta a unor biserici locale apusene să se decreteze de dogma bisericii întregi. Sinodul însă n'au corespuns acceptării împăratului Carol, căci după desbateri înfocate sinodul n'au acceptat adausul *filioque* la simbolul Niceo-Constantinopolitan. Carol însă au recurs prin trimișii săi cu o scrisoare la Papa rugându-l, ca să decreteze densusl noaua dogmă, în care scrisoare singur Carol recunoaște că cestiunea despre purcederea Spiritului Sânt și dela *Fiuul* e de curând sulevată, căci zice: „*Quaestio, quae de Spiritu sancti processionem est nuper exorta.*“ Precum se vede dar, și cei mai aprigi apărători ai adausului *filioque* erau constrânși să recunoască, că e inovațiune, ceea ce densusl voiau să se proclame de dogmă. Papa Leone al III. primesce cu toată afabilitatea trimișii împăratului Carol cel Mare, ascultând cu indulgență justificarea adausului *filioque* cu citate din sânta Scriptură și din scrierile Sântilor Părinți, apoi le dă următorul răspuns memorabil: Deacă m'ați fi întrebat despre aceasta mai înainte de a ceti astfeliu de simbol falsificat, eu v'ași fi spus, că nu este permis a adauge nimic simbolului, fiind așa ceva contra așezimintelor existente; acum însă, voi cari sânteti capabili de a ve aventă la înțelegerea unui misteriu atât de sublim, credeți precum învățați, însă fără de nici o vătămare a credinței „*sine cujusque fidei laesione.*“ Spre întărirea acestui răspuns și prin fapte și spre conservarea simbolului Niceo-Constantinopolitan nefalsificat în memoria creștinilor apuseni, Papa îndată după convorbirea avută cu trimișii împăratului Carol, au dat ordin ca să se graveze simbolul credinței din cuvânt în cuvânt pe două table de argint și adecă, pe o tablă în limba grecească ear pe ceialaltă în limba latină, ear pe ambele table au ordonat să se graveze încă și aceste cuvinte remarcabile: „*Haec Leo posui amore et cautela orthodoxae religionis.*“ Aceste table le-au depus Papa pe mormântul Sântului Apostol Pavel. Adevărul celor istorisite îl mărturisesc scriitorii vechi și noi apu-

seni, Anastasie bibliotecariul, Petru Damiani, Petru Lombardul, Baroniul, Belarmin și toți ceilalți. Eată ce ne spune sinodul din Aquisgranum, la carele se provoacă părțitorii adausului *filioque*.

Pe lângă toate reprobările acestea solemne ale Papei Leone, adausul *filioque* s'au furișat cu încetul în simbol și au fost acceptat pe rând de toate bisericile apusene din Galia, Spania, Germania și în fine și de bisericile din Italia. Biserica întreagă resăriteană încă n'au protestat serbătorește contra falsificării simbolului.

Îndată ce renumitul Fotie au înțeles că aproape întreg apusul au acceptat dogma aceasta noaună și că se întrebunțază toate mijloacele pentru lățirea ei și la resărit, au convocat sinodul întregii biserici resăritene, carele au și anatemisat această noaună învătătură, și însemnata sa epistoală sinodală încă nici astăzi n'au putut fi combatută de nimenea. Papa Nicolae I. în loc să recunoască greșala apusenilor provoacă episcopii din Galia, ca să documenteze resăritenilor purcederea Spiritului Sânt și dela Fiul și să-i convingă despre adevărul doctrinei acesteia. Următorul Papei Nicolae I. Papa Hadrian au mers și mai departe anatimizând simplu decisele simbolului Constantinopolitan recunoscând estmod legalitatea adausului *filioque*. Îndată însă următorul acestui Hadrian, Papa Ioan VIII. printr'o serisoare cătră Fotie se declară contra adausului *filioque* promițându-i că va șterge acest adaus ilegal din simbol. Scrisoarea aceasta au trimis-o prin legații sei cardinalul Petru și episcopii Pavel și Eugenie, cari au fost locțiitorii Papei la sinodul Constantinopolitan, convocat de Fotie la anul 879. Acești legați papali conform instrucțiunei primite dela Ioan al VIII. au subscris anatema enunțată contra acelora, cari cutează să adaugă *filioque* simbolului Niceo-Constantinopolitan. Papa Ioan însă, înțelegând dela trimișii sei, că scaunul Constantinopolitan nu vre să cedeze Romei Bulgaria, nu s'au ținut de promisiunea dată, și simbolul s'au cetit și mai departe cu adausul *filioque* în diferite biserici apusene. Singură Roma încă nu acceptase acest adaus până la anul 1014, când apoi primind acest adaus, prin aceasta întregul apus se desbină de biserica ecumenică, de biserica ortodoxă.

Apusenii se scusă de înputările resăritenilor pentru falsificarea simbolului invocând autoritatea sinoadelor din Lion și Florența, cari sinoade le numesc apusenii ecumenice. Dar sinoadele aceste nu sânt sinoade ecumenice și noi nu vom espune motivele noastre, ci provocăm pe episcopul Rotenburgului Dr. Hefele să ne spună el, oare sânt sinoadele aceste întru adevăr sinoade ecumenice? Hefele zice espunând definițiunea sinodului ecumenic, că un sinod se poate numi ecumenic numai atunci, când „sânt decisele sinodale acceptate de biserica întreagă și au putere legală pentru toți credincioșii“, altcum sinodul nu e ecumenic. Acesta e unul din criteriile

fundamentale ale sinoadelor ecumenice. Sinoadele amintite, din Lion și din Florența, posed oare și dênsele criteriul acesta? Nu-l au, zicem hotărit că nu-l au. Decretele acestor sinoade au fost permise numai de biserica apuseană: singuraticii resăriteni, cari au participat la aceste două sinoade și au subscris decisele sinodale, sânt numai persoane singuraticice, cari au făcut aceasta de sine și pentru sine, și cari numai pe sine s'au obligat, numai pe sine și pe nime altul, și cu atât mai puțin au putut obliga întreaga biserică resăriteană.

Am spus în cele trecute credința bisericii resăritene despre purcederea Spiritului Sânt paralel cu credința bisericii apusene despre purcederea spiritului sânt și dela fiul, și am esaminat legalitatea adausului făcut de apusenii. Am demonstrat până la evidentă, că învătătura bisericii resăritene e credința apostolică, credința ortodoxă a bisericii ecumenice și că adausul și dela Fiul, chiar ortodox să fie, nu e legal. Putem acum nutri speranța ca apusenii vor înceta în viitoriu de a-ne mai provoca să acceptăm doctrina lor *filioque*? Să deo Dumnezeu! Treceam la capitulul: *Ciril și Metodie și ponteficit Romei*.

Capitulul al VI. Apostolii slavenii Ciril și Metodie și ponteficii romanii.

Am vorbit până acum despre adevărurile ortodoxiei dovedite cu argumente neatacabile. Întreaga lor viață și activitate au sacrificat-o SS. Apostolii slavenii Ciril și Metodie acelorași adevăruri ortodoxe. Biserica ortodoxă recunoaște meritele lor, serbând amintirea lor, și glorificându-i prin prea frumoase cântări bisericesci.

Acești sântii apărători ai ortodoxiei au devenit de un timp încoace însemnați și pentru neortodoxii, anume pentru cei ce se țin de biserica romano-catolică.

Deacă considerăm încordările apusenilor de a preamări în tot modul SS. Apostolii Ciril și Metodie; deacă vedem cum rădică Bisericii și altare în onoarea acestor Sântii; cum se împart iconile lor în mii de esemplare, cum în fine și Roma rădică vocea sa întru onoarea și glorificarea lor, — ni se impune întrebarea: spre ce scop, și de unde toate acestea? Ciril și Metodie, cari în decursul vieții lor au îndurat atâtea persecuțiuni din partea partizanilor bisericii apusene, pre cari ponteficii romanii i-au predat anatemei pentru învătătura lor, și ai căror învătăcei au fost esilați din patria lor, cum de acum aceiași apostolii slavenii, Ciril și Metodie, deveniră obiectul amorului și glorificării al acelorași, cari mai nainte i-au stigmatizat pre ei și învătătura lor cu anatema?

E posibil ca slavenii catolici să fie devenit necredincioși principiilor, cari au dat ansă la persecutarea SS. Ciril și Metodie? Am crede bucuros deacă n'am sci ce scim. Vězând însă cum Papa din

Roma, credincios teoriilor papale enunțiate de Papa Nicolae I. și proclamate de dogmă prin Papa Piu al IX. ne provoacă pre noi slavenii ortodocși să alergăm la Roma, a cărei credință numai au propovăduit-o SS. Ciril și Metodie, — trebuie să credem cu totul altceva.

Cine au fost Constantin, numit ca monach Ciril și fratele seu Metodie, știu prea bine apusenii. Ambii au fost născuți și creșcuți în biserica ortodoxă răsăriteană, apoi trimiși din Constantinopol ca să vestească evanghelia slavilor din Apus. Acești 2 sânti Apostoli au binevestit credința răsăriteană introducând ritul oriental și liturgia în limba slavă, care credință au diferit de inovațiunile apusene și care rit și liturgie au fost mai târziu nimicite de pontificii romani și înlocuite cu credința, ritul și liturgia romană. Toate acestea le știu prea bine Apusenii, dar ca să redobândească la Răsărit ce au pierdut în Apus trebuie cu orice preț se facă din S. S. Ciril și Metodie Sânti apusenii, afirmând că acești sânti au fost pururea adicți credinței apusene. La aceasta se recere desteritate și muncă, se recere declararea unor documinte istorice de pre acele timpuri de mincinoase, se recere comentarea tendențioasă a altor documinte, cu un cuvânt se recere falsificarea istoriei, un lucru nu tocmai anevoios pentru un soiu de învățați, precum sunt de exemplu Gintel seau Ștuț. După spusele acestora SS. Ciril și Metodie nu numai că ar fi recunoscut de adevărate dogmele apusene și că ar fi primit infalibilitatea Papei, ci convingându-se despre erorile răsăritenilor, s'au lăpădat ostentativ de biserica răsăriteană.

Aceste neadevăruri le-au propagat de unele decenii încoace unii apusenii, și aceleși neadevăruri le propaga astăzi cu glas înalt toți episcopii apusenii, începând dela Papa până la episcopul Ștromater, le afirmă astăzi apusenii provocându-se la istorie cu atâta însuflețire și rezoluțiune simulată, încât ducă pre om în ispită de a-le da crezământ. Dar strigându-le un Apage Satanas, să ne întoarcem privirile asupra istoriei.

Insemnata și fecunda activitate a SS. Ciril și Metodie s'au estins asupra țărilor locuite de Slavi și învecinate imperiului franco-german, cari toate la oaltă s'au ținut de patriarhatul Romei. O activitate așa de însemnată n'au ramas fără urme, precum ne încredințăm din mai multe documinte oficiale și din tradițiune, carea au servit de bază la compunerea biografiilor numeroase ale Sântilor Ciril și Metodie. Documintele oficiale sânt epistolele Papei Hadrian II., Ioan VIII. și Stefan VI. trimise principilor slavenii, lui Metodie și altor persoane, apoi scrierile bibliotecarului Anastasie, scrisorile unor Domnitori slavi și în fine epistolele unor prelați germanii apusenii. Documinte private sânt biografia Sântilor Ciril și Metodie, compuse de discipulii lor în limbe slaveană, romană și grecească,

servițul divin compus anume pentru ziua Sântilor Ciril și Metodie, cronicile și alte scrieri de caracter privat.

Epistolele papale, cari intenționez a le pertracta, sânt următoarele:

1. Epistolele Papei Hadrian II. scrise lui Ratislaus, Svatopluc și Coțel.
2. Instrucțiunea Papei Ioan VIII. dată Episcopului Pavel la plecarea sa în Panonia.
3. Epistola Papei Ioan VIII. trimisă Sântului Metodie prin episcopul Pavel.
4. Epistola Papei Ioan VIII. către Adalvin arhiepiscopul Saltburgului.
5. Epistola Papei Ioan VIII. către Hermanrich episcopul din Passau.
6. Epistola Papei Ioan VIII. către Canon episcopul din Freisingen.
7. Epistola Papei Ioan VIII. regelui Ludovic.
8. Epistola Papei Ioan VIII. regelui Carloman.
9. Epistola Papei Ioan VIII. lui Metodin din anul 879.
10. Epistola Papei Ioan VIII. lui Svatopluc din anul 879.
11. Epistola Papei Ioan VIII. lui Svatopluc din anul 880.
12. Epistola Papei Ioan VIII. lui Metodie din anul 881.
13. Epistola Papei Stefan VI. lui Svatopluc.
14. Instrucțiunea Papei Stefan VI. dată episcopului Dominic și presviterilor Ioan și Stefan la plecarea lor către Slavenii.

În epistolele aceste papale sânt înainte de toate bătătoare la ochi contrazicerile dispușețiunilor cuprinse într'ensele. Ce permite și aprobă un papă, aceeaș interzice și reproabă celalalt, uneori acelaș papă revoacă cele ordinate, dispunând tocmai contrariul și aceasta o face acelaș papă și nu numai odată ci încă de doaze ori. Așa de exemplu papa Hadrian II. permite în anul 870 liturgia în limba slavă și află că credința ss. Apostoli Ciril și Metodie e ortodoxa; Ioan VIII. întrezice de doaze ori în anii 873 și 879 liturgia slavă, apoi în fine totuș o admite în anul 880, precând Papa Stefan VI. opresce liturgia slavă și predă anatemei pre Sântul Metodie cu tot cu învățătura sa.

Contrazicerile acestea au îngreunat foarte mult scrierea istoriei Apostolilor Slavenii; abea în timpul mai nou au succes unor savanți bisericesci, după un stadiu îndelungat, aflarea cheii cu carea s'au putut esplica contrazicerile atinse. Cheia e politica bisericescă papală inaugurată de Papa Nicolae I. și continuată cu o perseveranță admirabilă de toți succesorii sei până în prezent. Principiul fundamental al Papei Nicolae I. au fost: micșorarea vezei și puterii metropolitane prin formarea de provinții arhiepiscopale independente de metropoliți concerninți, dar cu atât mai strêns legate de scaunul pontificalui Roman. Principiul acesta au servit de cinșura Pa-

pilor în ținuta lor față de biserica slavă din Moravia și Panonia și față de cea din Bulgaria. Motivele contrazicerilor din citatele scrisori papale se esplică cu politica bisericească papală, carea au fost politică de interese.

În timpurile acelea au urmărit pontificii Romani doane scopuri isvorite din amintitul principiu fundamental și anume atâtău, să țină cât se poate pace cu Constantinopolul, ca așa să-și poată subordina Bulgaria, apoi să întrețină relațiuni amicale cu principii slaveni, cari inclinau acuși cătră Constantinopol acuși cătră principii germani, și în fine să ademească apostolii slaveni prin favorisarea nesuinței lor de a se desface de jurisdicțiunea bisericească a metropoliților germani. Conform scopurilor acestora au fost și procedura papilor în cestiunea bisericeii slave din Moravia. Înzădar se încearcă episcopul Ștrosmaier a ascria papilor motive nobile, înzădar se încearcă apusenii a dechiara epistoalele papale inamice Sântilor Apostoli de apocrife, istoria și faptele complinite îi dau de gol, precum vom vedea îndată.

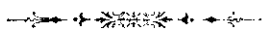
În ordinea cronologică e primul document, scrisoarea Papei Hadrian II. trimisă în anul 870 principilor slavi Ratislav, Svatopluc și Coțel.

În aceasta zice Papa, că au aflat de dreaptă credința Vestitorilor trimiși de piosul împărat Mihail al III. adică a SS. Ciril și Metodie, că aproabă cărțile slavoane și recunoaște arhiepiscopia slaveană rēdicată pentru părțile slavene de sudvest.

Unii dintrē scrietorii apusenii contestează originalitatea acestei epistoale, precând majoritatea apusenilor și toți scrietorii rēsăriteni o recunosc de autentică.

Deja Papa Nicolae I. învitasă Apostolii Slaveni să vină la Roma. Ajungēnd SS. Ciril și Metodie n'au mai aflat invitătorul lor în viață, căci în locu-i era deja Papa Adrian. Dar și Sântul Ciril muri îngrabă după ce ajunsese acolo, și Papa Hadrian hirotonește pre S. Metodie fratele mai tēnēr de arhiepiscop al Moraviei adresând în anul 870 epistoala sa amintitilor principii Slaveni.

(Va urma).

I g i e n ă.

Curățenia corpului.

Oamenii mari când se scoală dimineața, se se spele cu apă rece: pe cap, grumazi, pept și pe pantece.

Romanii, domniii lumii cunoscute, la început ignorau băile calde; ei se scaldau în apă rece de riu și făceau mișcări gimnastice în not. Scipio Africanul a oprit ostașii de a se scaldă în băi calde.

Antonius Musa și frate-sau Euphorbius au curat radical pe împăratul August de un morb îndelungat cu băi reci.

Medicii greci din Italia au exploatat băile minerale și au lădat avuția și puterea apelor minerale din această țeară, zicēnd că servesc spre curățenia corpului și fac minuni în vindecarea morburilor.

Ca organizătorii de băi cel mai renumit este medicul Asclepiades din Prussa, un om bun de gură. Astfeliu cu o sută de ani înainte de Christos se aflau în Roma edificii pompoase pentru scâlzi, în care erau căzi de aur. Acolo se scaldau Romanii. Băile calde sēt cunoscute din timpurile poveștilor. La Greci erau foarte în us. Dar în secul al treilea și al patrulea după Christos ele devin în discredit și folosirea lor întimpină multe greutăți.

S. Augustin permite oamenilor mari numai odată în lună de a se scaldă în baie caldă. S. Hieronim oprește pe toți dela băi calde după anii pubertății. În urmă băile calde se opresc de tot.

Cu începutul secului al optulea a înflorit la Arabii sciința medicinală și cu ea în Spania s'a introdus de Saraceni băile calde. Carol cel Mare le-a lăsat întrē Germanii. Sub acest domnitoriu s'au edificat prin spitale și prin mănăstiri localități pentru băi calde. Sērăcii se scaldau acolo gratuit. Nime nu primea dreptul de nobil fără să fie luat mai înainte o baie caldă. Cununia nu se sērba, până ce mirele, mireasa și toți nuntașii nu se scaldau în băi calde.

Aceste băi au mai fost oprite în Germania și Italia în secul al XVI. din causă, că prin băile calde comune se lătau în mod înspăimēntătoriu nisce morburii lipicioase, dacă dintrē persoanele ce se scaldau împreună se nimerea, ca vre-una să fie bolnavă de un atare morb.

Băile calde moleșesc organismul.

Băile de abure orientale sēt luxurioase și nu se pot recomēnda pentru că sēt prea scumpe.

Băile de abure rusesci sēt lesne (eftine) și au efectul băilor orientale.

Scâlzile de abure se folosesc cu succes la reumatisme, la morburii de nervi, la contracturi de muschi, la resuflatul greu (astma) s. a.

Oamenii întrebuințează și băi de sare. Băile de sare fie artificioase, fie naturale, — întăresc organismul.

Băile de sare stau în frunța tuturor băilor.

Băile parțiale, de picioare, de șezut, de mâni, au însușiri caracteristice.

Cele reci mână sângele dela periferie cătră centru; cele calde îl împrăștiē dela centru spre periferie.

Băile reci de picioare duc sângele spre plumăni și causează tusă.

Băile reci de șezut produc opresiuni (apesări) de resuflat, congestiuni de sânge cătră cap și ameteii.

Băile calde parțiale abat sângele dela plumăni și dela cap.

Orice baie, irational întrebuințată, strică în loc să folosească.

Reguli sanitare.

Când luăm o baie avem de observat următoarele reguli:

La băi de riu se ne desbrăcăm încet, se asceptăm până temperatura corpului nostru este asemenea cu temperatura aerului și numai atunci se ne aruncăm în apă, în carea se facem mișcări gimnastice prin not.

Nici într'o baie se nu întri cu stomacul gol; dar nici cu stomacul plin.

Oamenii, cari sufer de congestiuni de sânge către cap și plămâni, fac bine, dacă mai înainte de a intra în scaldă, se spală mai întâiu pe cap și pe pept. Decumva în apropiere ar fi vre-o fântână, atunci se se spele cu apă de fântână pentru că e mai rece.

Oamenii, cari studiază mult sau cari muncesc greu, se se scalde după amiază în apă de riu. Eară eșind din apă, earăș se se spele cu apă mai rece de fântână, deacă din întemplantare ar fi la îndemână. Dup' aceea se se șteargă și se se frece bine cu un ștergariu până se svântă; apoi se se îmbrăce iute și se se facă plimbare.

Trebue cu deosebire se observăm, că după baie caldă omul este foarte sêmțitoriu și un vânt sau curent de aer îl aduce felurite morbururi.

Apa rece, carea după o baie caldă trebue turnată preste tot corpul, învërtoșează corpul și-l face de resistă influinței stricătioase a atmosferei.

Băile calde de cadă sânt mai delicate și cer mai multă precauțiune. În lipsa termometrului ne folosim de cotul mâinii, adecă: baia se nu fie mai caldă de cum poate suferi cotul mâinii, precum am arătat la igiena pruncului sugătoriu.

Orientalii și Italianii se scaldă de regulă în băi mai ferbinți, dar pentru aceea pelea lor este și mai simțitoare; apoi ea se incungiure morbururile poartă cămeșii de flanel.

Adese ori se întemplantă că omul în baie caldă capetă congestiuni de sânge către cap. În acest caz fața arde, albușul ochiului se înroșese și apoi uneri urmează guta (apoplexia).

Spre a evita astfelu de nenorociri este de lipsă, ca celce se scaldă în baie caldă de cadă se aibă pe cineva lângă sine spre a-i da mână de ajutoriu, pentru singuranță se recomandă cataplasme reci sau se se spele bine cu apă rece pe cap și pe față.

În băile de aburi trebue totdeauna se fie servitorii esperți, cari dau îndrumările de lipsă și la care trebue se se supună fiecarele.

Băile reci nu sânt pentru prunci, nici pentru oamenii bătrâni.

Băile reci înriuresc asupra peleii și de aci străbat apoi succesive tot organismul, toate țesăturile corpului omenesc.

Băile reci deprimă iritarea și întăresc nervii în contra influinței externe, indeasă massa organică

a corpului, reduc volumul și sporesc greutatea corpului.

Băile reci întăresc mușchi, înlesnesc circularea naturală a sângelui și dau corpului vioiciunea de lipsă.

În timp de 24 de oare luăm numai o baie.

La început ne scaldăm în apă de riu *cinc minute*, în apă caldă *zece minute*; succesive apoi înaintăm până la *doazececi de minute*.

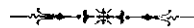
O oară după baie putem mânca.

Băile reci întregi de 20 de minute reduc temperatura corpului cu 4° R. pulsul scade cu 5—8 bateri la minut, respirăciunea e normală și mai totdeuna profundă.

Băile produc reacțiune. Pelea asudă mai tare, căldura corpului și pulsul crește mai târziu.

Toamna, eara și primăvara se recomandă cu totdeadinsul din când în când câte o baie căldută.

Dr. Leo Mureșan.

Caransebeș, în 24 Decemvrie 1889.

În restimp de 7 ani decând ocup postul de tutor orfanal, a fost pururea țanta mea, nu numai a satisfăce datorințelor prescrise prin lege, ci mai mult a stărui după rezultate practice, prin aceea, că pe orfanii și cu deosebire pe orfanii de naționalitate română, i-am îndemnat a îmbrățișa cariera de meserieși, de care, după a mea modestă părere, noi românii avem atâta lipsă. Stăruințele mele în această direcțiune și pan' acuma au avut oareșcare succes.

Mai departe am constatat în decursul acestui timp, că este de lipsă pururea a ținea cont de starea miseră a acestor orfanii și a veduvelor serace, și în timpul de eară, cu deosebire la sântele sêrbători ale Creciunului, a le micșora lipsele prin ajutoare.

Conduc de această intenție și sprijinit și de dl primariu Ioan Nemoian, am întreprins o colectă, al cărei rezultat este următoriu:

Dela Prea Sântia Sa D. Episcop Nicolae Popea 5 fl.; delă Comunitatea de avere 10 fl.; din fondul sêracilor 10 fl.; delă cassa de pastrare 5 fl.; Corporațiunea de industrie 5 fl.; d. Nicolae Posta 1 fl.; Füzsfas Ignatz 1 fl.; Alexandru Stancoviciu 1 fl.; d. protopop A. Ghidiu 1 fl.; Carl Schwab 1 fl.; Paul Bona 1 fl.; Anton Grosseck 1 fl.; Armin Rosenfeld 20 cr.; Ludovic Hoffman 50 cr.; Const. Burdea 1 fl. Edmund Schmied 1 fl. delă domniî arendatori de vamă și regale 5 fl. și delă Reuniunea de industrie și anticipațiunii 3 fl. la olaltă 52 fl. 70 cr.

Împărțirea darurilor s'a efeptuit în sala magistratului orășenesc din loc, Vineri în 22 Decemvrie a. c. în prezența mai multor domni. Darurile au constat din îmbrăcăminte gata sau din materie de haine pentru prunci, eară veduvelor serace li s'au trimis acasă ajutoare în bani.

Ceeace subscrisul imi țin de detorință de a aduce la cunoscință publică, drept mulțămită mărinoșilor binefăcători, în numele celor ajutoarați.

C. Sugravu,
tutor orfanal.

Varietăți.

Împărăteasa Augusta, vedura repositului *Împărat al Germaniei, Wilhelm I.* a repositat în 26 Decembrie a. c. st. vechiu la 4 oare și 30 de minute după amiază.

Donațiune. Părintele paroh, *Ioan Petrovițiu* din *Ciclova-Romană* a dăruit pe seama fondului scoalei române greco-orientale de acolo 22. de jugere de pământ; eară pe seama fondului scoalei române greco-orientale din *Jertof* 2. jugere.

Chirotonire. În ziua de ajunul Creciunului s'a chirotonit de diacon *Solomon Petrescu*, ales preot în *Scăiuș*.

Concert și joc în Caransebeș. Soțietatea română de cântări și de muzică din loc invită la concertul împreunat cu petrecere de joc, ce se va aranja astăzi în seară de Săn-Vasiu, la 31 Decembrie 1889, în sala cea mare dela hotelul „Lichtneckert”. Taxa de intrare de persoană 60 cr., ear de familie 1 fl. 20 cr. Membrii soțietății au intrare gratuită. Începutul la 8 oare seara. Caransebeș, în 21 Decembrie 1889. Pentru comitet: *Traian Barzu*, președinte; *Otto Popoviciu*, notariu. Programa: 1. „Cântec ostășesc”, cor de bărb. de *E. Mandicevsky*. 2. „Suspiniul”, cântare populară aranjată de *A. Sequens*. 3. a) „Serenada fluturelui”, pentru tenor cu acompaniament de piano de *E. Caudella*; b) „Aș vrea”, romanță pentru tenor de *C. Decker*, ambele cântate de *D. Terfaloga*. 4. „Salutare patriei”, cor de bărb. de * * * 5. „Blăstêmul”, cântare populară aranjată de *A. Sequens*. 6. „Grainul părintesc”, cor de bărb. cu solo de bariton de *S. Engelsberg*.

Mulțămită publică. Econoamele *Atfinia Corneanu* și *Iulia Carabaș*, din comuna noastră, au dăruit sântei biserici fiecare câte 2. stihare negre pentru prunci la serviciul divin funebral; eară *Ana Tinca* tot spre acest scop a dăruit un prapore. Pentru care marimonioase daruri prin aceasta subscrișul, în numele Comitetului parochial, le aduc mulțămită publică, poftindu-le mulți ani în deplină sănătate și îndestulare. *Ohaba-Mătnic*, 20 Decembrie 1889. *Antonie Balacișu*, paroh gr. or. și președinte al Comitetului parochial.

Un redactor ucis de alt redactor. Din Neoplanta se comunică o întemplantare grozavă: la 4. Ianuarie st. n., adică Sâmbăta trecută, a străpuns redactorul ziarului sârbesc „Zastava”, *Ioșă Tomicișu*, pe fostul deputat și actual redactor al ziarului „Branic”, *Mișă Dimitrievicișu*. Fapta s'a sevrșit la gara din Neoplanta. *Dimitrievicișu* în urma ranei primite, a murit preste o oară. Causa acestei nenorocite fapte se zice a fi fost o polemie înverșunată purtată în cele două ziare sârbesci într'o afacere de caracter personal. *Tomicișu* s'a însinuat singur la judecătorie și a fost arestat. Se scrie, că „Branic” este organul mai moderat al Sârbilor naționali, precând „Zastava” reprezintă curentul mai radical. Nenorocitului ucigaș al colegului seu, *Ioșă Tomicișu*, este ginerele lui *Svetozar Miletișu*.

Bibliografie.

În „*Librăria diecesană*” s'e capetă cărți bisericesci cu litere străbune pe lângă următoarele prețuri:

<i>Apostolul</i>	legat de jumătate în piele	6 fl. 20 cr.
<i>Evangelii</i>	„ în piele peste tot	9 „ — „
<i>Echologiul</i>	„ de jumătate în piele	7 „ — „
<i>Liturgierul</i>	„ în piele peste tot	5 „ — „
<i>Orologiul</i>	„ în piele peste tot	13 „ — „

În *Librăria Nicolae I. Ciurcu* din Brașov au apărut:

Carte didactică aprobată. Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea sa din 14. Decembrie a. c. Nr. 43.236 a aprobat definitiv:

A doua carte de cetire. pentru copii și copilele din anul al II. de școală, lucrată de „*mai mulți prieteni ai școlii*.” Brașov. Editura librăriei *N. I. Ciurcu*. Prețul unui exemplariu cartonat 28 cr.

Mai departe au apărut:

Curs practic de economie, cuprinzând noțiuni despre Grădinărit, Economia câmpului, Vierit, Cultura pădurilor, Crescerea vitelor, Stupărit și Cultura vermilor de mătasă, întocmit pentru școlile populare etc., de *Ioan Georgescu*, învățătoriu dirigent. Edițiunea II. revăzută și cu totul prelucrată. Prețul 25 cr.

Curs metodic de „Istoria naturală” pentru școlile populare de *Ipolit Ilasievicișu*, profesor și director. Edițiunea II. emendată și cu ilustrațiuni. Prețul 30 cr.

„**Carte de rugăciuni**” în folosul tinerimei de un prieten al copiilor — Prețul 12 cruceri. — 10 exemplare 90 cruceri.

Culegere de cântări bisericesci, cuprinzând: Doxologia, respunsurile dela sfta Liturgie, Troparele și condacele învierii și a le sârbătorilor și irmoasele pranicilor împărătesci după „*Ochtoichul și Liturgierul bisericei gr. or.*” în folosul tinerimei de un prieten al copiilor Prețul 12 cruceri (10 exemplare 90 cr.).

„**Religiunea creștină**,” cuprinzând învățătură despre credința și faptele bune creștinesci, pentru școlile elementare de ambe sexe, de *Ioan Popea*, profesor. Edițiunea VI. Prețul 12 cruceri; (10 exemplare 1 fl.)

Avis școlariu însoțit de Regulamentul disciplinar pentru școlile populare române. 100 exemplare 3 fl. 50 cr.

Posta redacțiunii.

Dlă *N. P. Alibunarișu*. D-Voastră ați espedat de acolo întâia comandă în 7. Ian. 1889 și vi s'a trimis de aici în 11. Ian. 1889. A doua comandă s'a espedat de acolo în 12. Ian. 1889 și vi s'a trimis de aici în 14. Ian. 1889. Se poate mai prompt? Căutați la postă și ve veți convinge că este așa.

Dlă *I. K. Domagnușu*. Ne pare reu dar nu putem comunica. De ce n'ați luminat poporul?

Edict.

Deoarece sentința Consistoriului ca for matrimonial de a II. instanță adusă la 28 Faur 1889 în procesul divorțial al lui *Teodor Vasilevicișu* din *Voiteg* ca actor, contra soției sale *Liubița*, născută *Popovicișu*, nu s'a putut

publica inetei din motivul, că nu s'a putut erua locul ubicațiunii ei, aşadară pe basa ordinațiunii consistoriale din 24 Maiu 1889. Nr. 380. B. incta *Liubita Vasilevicu*, născută *Popovicu*, de origine din *Denta*, se provoacă prin aceasta a se înfăţişa în restimp de 45 de zile, socotite dela prima publicare a acestui edict, înaintea subscrişului scaun protopresbiteral, spre a i se publica sentinţa consistorială diu 28. Faur 1889. Nr. 1187. ex 1888, prin carea căsătoria încheiată, întră ea şi *Teodor Vasilevicu* la 15. August 1885 în biserica gr. or. din *Denta*, s'a declarat de desfăcută. Deacă în acest termin incta nu s'ar înfăţişa înaintea acestui scaun protopresviteral spre a i se publica sentinţa, atunci aceasta se va considera caşi cum i s'ar fi publicat şi observările ce le-ar face incta mai târziu, nu se vor lua în considerare.

Ciacova, din şedinţa scaunului protopresviteral gr. or. rom. al *Ciacovei*, ținută la 19. Decemvre 1889.

Aureliu Dragan,
adm. protopresv. ca preşedinte.

Teodor Petcu,
notariu.

[55] 2---3

Concurs.

Pe basa ordinațiunii consistoriale ddtto 4 Novembre 1889 Nrl 840 B. se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante gr. or. rom. de clasa II-a din *Denta*, protopresbiteratul *Ciacovei*, comitatul *Timiş* cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“, eară alegerea se va ţinea *Duminecă* în 4 Februaru 1890.

Emolumentele sânt:

a) O sesiune parochială, începând cu anul economic 1890/91, ear până atunci din arênda sesiunii de 385 fl. v. a., din care sumă are a solvi preotul contribuţiunea regescă, regularea apelor şi equivalentul.

b) Stola usuată, apoi dela o molitvă 30 cr., pomenirea mortului şese săptămâni 60 cr.

c) Birul parochial dela 200 case şi anume: dela o sesiune 60 de oche de grâu, dela jeleriu aibă casă ori nu aibă 5 oche; decă jeleriul are până la 7 jugere de pământ, după fie-care juger mai câte o ocă de grâu.

Nefind casă parochială, alesul preot are însuşi să-şi plătească cartirul.

Doritorii de a ocupa această parochie, sânt avisaţi ca recursele lor bine instruate, conform statutului org. bis. şi regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochial, să le subştearnă M. On. D. *Aureliu Drăgan* adm. protopresviteral în *Ciacova*. Preoţii recurenţi la această parochie au să dovedească prin rezoluţiune consistorială, cumcă până cu finea anului 1889. ş-au plătit cotribuţiunea, regularea apelor, equivalentul şi competenţa protopopească şi că în urmarea plătirea amintitelor comprinţe li se permite a recurge pentru dobândirea acestei parochii.

În fine recurenţii sânt poftiţi a se presenta în vre-o duminecă seau sêrbătoare în s. biserică, spre a-şi arêta desteritatea lor în cântare şi oratorie.

Denta în 17. Decembre 1889.

[56] 1—3

Comitetul parochial.

În conţelegere cu mine: *Aureliu Drăgan*, administrator protopresviteral.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învăţătoriu la scoala confesională gr. or. română din *Margine* cu filia *Zorani* în protopresviteratul *Făgetului*, comitatul *Caras-Severin*, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În banî gata 176 fl. 74 cr.
2. Pentru conferinţe 6 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. Pentru servitoriul scoalei 9 fl.
5. 12 $\frac{1}{2}$ hectolitre de grâu şi 12 $\frac{1}{2}$ hectolitre cucuruz în natură.
6. 40 de metri de lemne în natură aduse la şcoală.
7. Locuinţă liberă în edificiul scoalei cu grădină de un juger.

Ceice dorese a dobândi acest post îşi vor trimite recursele provêzute cu documintele prescise şi adresate comitetului parochial din *Margine* cu filia *Zorani*, la oficiul protopresviteral gr. or. român al *Făgetului*, până la terminul deschis.

Margine în 3 Decembre 1889.

[53] 3—3

Comitetul parochial.

În conţelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, m. p. protopresviter tractual.

Licitaţiune minuendă.

În urmarea încuviinţării Venerabilului Consistoriu diecesan al *Caransebeşului* ddtto 21. Octomvrie 1889. Nr. 963 B., pentru legarea cu fier a bisericei din *Teregova*, îngrădirea cu gard de fier şi acoperirea cu tinichea a unei cruci de peatră, se escrie licitaţiune minuendă, carea se va ţinea în şcoala comunală la 11/23 Februarie 1890 la 10 oare a. m. cu preţul de eschiamare 574 fl. 56 cr. v. a.

Întreprinzătorii esperţi şi probaţi, cari vor reflecta, au să depună la mâna epitropiei parochiale 10% vadiu în banî gata sau în hârtii de valoare. Condiţiunile precum şi specificaţiunea de spese şi de măsurî se pot vedea totdeauna la casa comunală respective la oficiul parochial.

Teregova, din şedinţa comitetului parochial ținută în 17. Decembre 1889.

Ioan Smultia m. p.,
preşedinte.

George Lungu m. p.
notariu.

[54] 2—3